Prima instanţă: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud.D.Tricolici)
Dosarul nr.2r-104/24 (nr.2-24003982-03-2r-04042024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

12 iunie 2024 **mun. Bălţi**

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Chircu și Dumitru Corolevschi**

examinând, fără citarea părţilor, recursul declarat de Gheorghiev Mihail împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghiev Mihail împotriva Președintelui Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Curții de Apel Chișinău, Curții de Apel Cahul, Judecătoriei Chișinău, Judecătoriei Cahul privind constatarea faptului aplicării ilegale a arestului preventiv de către instanțele de judecată, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Poziţia instanţei:

1. La 28 decembrie 2023 Gheorghiev Mihail s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Curții de Apel Chișinău, Curții de Apel Cahul, Judecătoriei Chișinău, Judecătoriei Cahul privind constatarea faptului aplicării ilegale a arestului preventiv de către instanțele de judecată, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că dânsul a fost reținut de către organul de urmărire penală la data de 22 august 2018 şi ulterior pus sub învinuire de comiterea infracţiunii, prevăzută de *****Cod penal. Prin sentinţa Judecătoriei Cahul sediul Central din 17 decembrie 2018 a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii, prevăzută de ***** Cod penal şi condamnat la 22 ani închisoare.

3. Susține reclamantul că arestarea preventivă, aplicată în calitate de măsură preventivă în privinţa lui a fost menţinută până la intrarea în vigoare a sentinţei din 17 decembrie 2018. Sentinţa din 17 decembrie 2018 în privinţa sa a devenit definitivă și executorie la data de 23 aprilie 2019. Din 17 decembrie 2018 şi până la 23 aprilie 2019 (in total 128 zile) dânsul s-a aflat în arest preventiv conform sentinţei Judecătoriei Cahul sediul centra din 17 decembrie 2018.

4. În opinia reclamantului nu a avut nici un drept legal Judecătoria Cahul sediul central să-i aplice lui ca măsură preventivă arestul, până la intrarea în vigoare a sentinţei judecătoreşti din 17 decembrie 2018.

5. Reieşind din prevederile art.25 din Constituţia Republicii Moldova, arestul se face în temeiul unui mandat, emis de către judecătorul de instrucţie la stadia urmăririi penale pe o durată de cel mult 30 de zile sau de către instanţa de judecată (instanţa de fond sau instanţa de apel) la judecarea cauze în instanţa de fond sau în instanţa de apel până la intrarea în vigoare a sentinţei de condamnare şi sentinţa de condamnare este deja şi executorie. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanţa judecătorească, în condiţiile legii, cel mult până la 12 luni.

6. Consideră că prin erorile săvârşite în procesul penal de către instanţa de judecată, pe parcursul a 128 zile i-a fost violat dreptul fundamental, garantat de art.25 din Constituţia Republicii Moldova - dreptul la libertate individuală şi la siguranţă; art.5 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale - dreptul la libertate şi la siguranţă.

7. Menționează că Judecătoria Cahul sediul central, judecătorii Mihail Buşuleac, Dumitru Bosîi, Andrei Mironov, ilegal şi anticonstituţional au aplicat în privinţa lui măsura preventivă sub formă de arest în perioada 17 decembrie 2018 - 23 aprilie 2018.

8. Curtea de Apel Cahul, judecătorii Galina Vavrin, Natalia Bondarenco, Serghei Pilipenco, când a parvenit cauza penală la Curtea de Apel Cahul, a fost obligată să constate că în privinţa lui ilegal şi anticonstituţional era aplicată măsura preventivă sub formă de arest şi erau obligați să-l elibereze imediat din arest preventiv, conform prevederilor art.25 din Constituţia Republicii Moldova.

9. În drept, pretențiile se întemeiază pe dispozițiile art.8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art.1.5, 6, 13, 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art.1 al Primului Protocol adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților

fundamentale, art.1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 53 din Constituția RM, art.19, 2006, 2007 Cod civil.

10. Solicită Gheorghiev Mihail constatarea faptului aplicării ilegale şi neconstituţionale a arestului preventiv de către instanţa de judecată în privinţa lui în perioada 17 decembrie 2018 - 23 aprilie 2019; încasarea în mod solidar de la Preşedinţia Republicii Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Chişinău, Judecătoria Chişinău, Judecătoria Cahul în beneficiul său a sumei de 58453 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 3 000 000 euro cu titlul de prejudiciu moral, cauzat prin aplicarea ilegală a arestului preventiv de către instanţa de judecată în privinţa lui pe parcursul a 128 zile în perioada 17 decembrie 2018 - 23 aprilie 2019 şi suma de 20 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistenţa juridică.

11. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024 s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată.

Solicitarea recurentului:

12. La 29 ianuarie 2024 Gheorgheiv Mihail a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024, solicitând casarea încheierii recurate, cu restituirea cauzei la rejudecare într-o altă instanță de judecată imparțială și independentă.

Argumentele părţilor:

13. În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu soluția instanței de judecată, deoarece nu i s-a explicat cine este în drept să examineze o acțiune civilă în care obiectul acțiunii este constatarea aplicării ilegale și neconstituționale de către instanța de judecată a arestului preventiv în privința lui, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin aplicarea arestului preventiv, compensarea cheltuielilor pentru restabilirea dreptului încălcat.

14. În referința la recurs intimatul Curtea de Apel Chişinău a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii contestate.

15. A menționat că în temeiul dispozițiilor art.1, 2 Cod de procedură civilă, adresarea lui Gheorghiev Mihail este necorespunzătoare procedurii civile. Sau, reieşind din natura solicitării formulate de Gheorghiev Mihail prin prezenta cerere de chemare în judecată, legislaţia civilă nu prevede o astfel de metodă de apărare a dreptului civil în instanţa de judecată.

16. Totodată, legalitatea actelor judecătoreşti se verifică de către instanţa ierarhic superioară şi, în cazul controlului legalităţii a arestului preventiv, aceasta poate avea loc în conformitate cu prevederile art.196 alin.(2) Cod de procedură penală, care indică expres că hotărârea judecătorului de instrucţie sau a instanţei cu privire la

aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanţa ierarhic superioară, iar în cazul Curţii Supreme de Justiţie, recursul se examinează de alţi trei judecători ai Curţii Supreme de Justiţie.

17. Prin urmare, pretenţia privind constatarea faptului aplicării ilegale şi neconstituţionale a arestului preventiv de către instanţa de judecată naţională nu poate fi examinată în instanţa judecătorească în procedură civilă.

Acte de procedură:

18. La 21 februarie 2024 Gheorghiev Mihail a înaintat Curții de Apel Chișinău cerere de strămutare a cauzei la o altă instanță egală în grad, deoarece Curtea de Apel Chișinău este parte la proces.

19. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2024 s-a dispus strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți pentru judecare în ordine de recurs.

Aprecierea instanţei de recurs:

20. Verificând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu încheierea contestată şi normele legale relevante speţei, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi consideră pasibilă de admitere cererea de recurs din considerentele ce succed.

21. În conformitate cu art.424 alin.1 Cod de procedură civilă, curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

22. În speță, se contestă încheierea privind refuzul în primirea cererii de chemare în judecată.

23. Potrivit art.169 alin.2 Cod de procedură civilă, încheierea poate fi atacată cu recurs.

24. Articolul 425 Cod procedură civilă prevede că termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

25. Instanța de recurs reține că încheierea contestată a fost expediată recurentului și reprezentantului acestuia, avocatului Daniliuc Nicolae la 15.01.2024 /f.d.22/. În recurs Gheorghiev Mihail a menționat că încheierea a recepționat-o la 26 ianuarie 2024. Recursul a fost declarat la 29 ianuarie 2024, prin urmare, este declarat în termenul legal, prevăzut de art.425 Cod procedură civilă.

26. În conformitate cu art.426 alin.3 Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

27. Potrivit art.427 lit.b) Cod procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral

sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.

28. Actele cauzei certifică faptul că la 28 decembrie 2023 Gheorghiev Mihail s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Curții de Apel Chișinău, Curții de Apel Cahul, Judecătoriei Chișinău, Judecătoriei Cahul privind constatarea faptului aplicării ilegale a arestului preventiv de către instanțele de judecată, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

29. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024 s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată.

30. La 29 ianuarie 2024 Gheorgheiv Mihail a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024, solicitând casarea încheierii recurate, cu restituirea cauzei la rejudecare într-o altă instanță de judecată imparțială și independentă.

31. La 21 februarie 2024 Gheorghiev Mihail a înaintat Curții de Apel Chișinău cerere de strămutare a cauzei la o altă instanță egală în grad, deoarece Curtea de Apel Chișinău este parte la proces.

32. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2024 s-a dispus strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți pentru judecare în ordine de recurs.

33. Colegiul civil notează că intentarea acţiunii civile este o etapă de sine stătătoare a procesului civil, ce reprezintă prima şi o foarte importantă verigă din sistemul de acţiuni procesuale, care se înlocuiesc succesiv una pe alta şi asigură desfăşurarea procesului. Pentru a declanşa un proces civil în vederea apărării drepturilor civile încălcate sau contestate este necesar ca persoanele interesate să sesizeze instanţa de judecată competentă, acest fapt prezumînd că activitatea instanţelor judecătoreşti se caracterizează prin faptul că ele nu pot începe activitatea lor decît pe baza unor cereri, înaintate de cei interesaţi în vederea apărării drepturilor încălcate sau contestate, aşa după cum prevede art. 7 alin.(1) Cod de procedură civilă , conform căruia instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţi ori a unui interes legitim.

34. În conformitate cu prevederile art.166 alin.1 Cod de procedură civilă , oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată. Cererea de chemare în judecată este actul procedural

scris, întocmit în conformitate cu legislaţia procesual civilă, prin care reclamantul învesteşte instanţa de judecată cu o pretenţie civilă. Adică, cererea de chemare în judecată constituie primul dintr-o serie întreagă de acte şi forme procesuale prin intermediul căreia acţiunea civilă este pusă în mişcare şi susţinută pînă la completa ei epuizare.

35. Reiterând norma citată mai sus, prin prisma situației din speță, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți consideră că judecătorul Judecătoriei Chișinău în mod pripit a ajuns la concluzia refuzului în primirea acțiunii lui Gheorghiev Mihail și nu a analizat, anterior emiterii actului judiciar, chestiunea strămutării cauzei spre examinare la o altă instanță egală în grad.

36. Astfel, Colegiul reține faptul, că încheierea contestată a fost emisă de Judecătoria Chișinău sediul central, iar conform cererii de chemare în judecată, Judecătoria Chișinău are calitatea procesuală de pârât, fiind invocat ca temei al acțiunii de restituire a prejudiciului încălcările a drepturilor sale admise de Judecătoria Chișinău la examinarea unei cauze penale.

37. Prin urmare, la soluționarea chestiunii privind primirea în procedură a cererii de chemare în judecată către Judecătoria Chișinău, dat fiind faptul că instanța dată are calitatea procesuală de pârât în prezenta cauză, judecătorul acestei instanțe urma să verifice faptul dacă examinarea cauzei de către judecătorii acestei instanţe nu ar pune la îndoială obiectivitatea şi nepărtinirea lor.

38. Din perspectiva art.6 CEDO, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică că imparţialitatea unui tribunal trebuie determinată potrivit unui demers subiectiv şi a unuia obiectiv, analizate în raport cu fiecare magistrat din complet (cauza Klein şi alţii vs Olanda).

39. Conform criteriului subiectiv, imparţialitatea personală a fiecărui judecător al completului este prezumată până la proba contrară, astfel că cel care invocă încălcarea art.6 din Convenţie trebuie să facă dovada că judecătorul a fost influenţat în mod personal, că a avut interes să soluţioneze cauza într-un anumit mod.

40. Criteriul obiectiv presupune analiza existenţei unor fapte determinate şi verificabile care pot ridica îndoieli cu privire la imparţialitatea judecătorului, independent de comportamentul său personal. Se are în vedere deci competenţa sa funcţională. Scopul acestei analize este acela de a se stabili dacă judecătorul a oferit garanţii suficiente pentru a elimina orice dubiu legitim în cauza respectivă.

41. Din considerentele menționate și ținând cont de faptul, că argumentele expuse în recurs sânt întemeiate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024.

42. Necesar de menționat că aceleași considerațiuni au stat la baza emiterii de către Curtea Supremă de Justiție a încheierii din 27 martie 2024 prin care s-a strămutat la Curtea de Apel Bălți spre examinare recursul actual declarat de Gheorgheiv Mihail, odată ce Curtea de Apel Chișinău figura în calitate de pârât în prezenta cauză.

43. În asemenea circumstanțe, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți conchide că instanța de prim nivel urma să soluționeze chestiunea privind necesitatea strămutării cauzei în temeiul dispozițiilor art.43 alin.2 lit.f) Cod de procedură civilă, care stipulează că instanţa strămută cauza la o altă instanţă dacă: există bănuieli că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi ştirbită de circumstanţele cauzei sau de calitatea participanţilor la proces.

44. Deci, în situația, când pârât la caz figurează Judecătoria Chișinău, judecătorul acestei instanțe urma să decidă, anterior emiterii actului judiciar, asupra chestiunii strămutării examinării cauzei la o altă instanță, astfel încît să fie evitat orice dubiu privind imparțialitatea instanței la examinarea acestei cauze.

45. Prin urmare, odată ce în speță este vizat actul emis de Judecătoria Chișinău și însăși Judecătoria Chișinău este sesizată cu examinarea cauzei civile formulate de Gheorghiev Mihail, la rândul său, Judecătoria Chișinău are calitatea de pârât în cauză, se impune necesitatea casării actului contestat, odată ce instanța de fond urma, mai întâi de toate, să clarifice chestiunea cu privire la competența sa de a examina prezentul litigiu, eventual asupra strămutării lui la o altă instanță.

46. Distinct de cele enunțate, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel va admite recursul declarat de Gheorghiev Mihail, cu casarea integrală a încheierii judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată în aceiași instanță, în același complet de judecată.

47. Conform art.428 alin.1 Cod de procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

48. În conformitate cu dispoziţiile art.427 lit.b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi ,-

decide:

Admite recursul declarat de Gheorghiev Mihail.

Casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 11 ianuarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghiev Mihail împotriva Președintelui Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Curții de Apel Chișinău, Curții de Apel Cahul, Judecătoriei

Chișinău, Judecătoriei Cahul privind constatarea faptului aplicării ilegale a arestului preventiv de către instanțele de judecată, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**

Judecători **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**